

Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.084
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Татарко Катерина Олександрівна, 1998 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році Київський університет імені Бориса Грінченка за спеціальністю «Музичне мистецтво». Виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.084 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, від 27 березня 2025 року № 192, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

ХОРУЖА Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

ЖЕЛАНОВА Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

КОНДРАТЕНКО Ганна Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Офіційні опоненти:

ОВЧАРЕНКО Наталія Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства, інструментальної та хореографічної

підготовки Музично-хореографічного відділення Факультету мистецтв Криворізького державного педагогічного університету;

СУХОЛОВА Маріанна Анатоліївна доктор філософії, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва Мукачівського державного університету.

На засіданні 26 травня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Татарко Катерині Олександрівні на підставі прилюдного захисту дисертації «Методика формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ.

Науковий керівник: Мережко Юлія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису Дисертація Татарко Катерини Олександрівни «Методика формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами) та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових

установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (зі змінами). Дисертація Татарко Катерини Олександрівни та наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на високому науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності. Татарко Катерина Олександрівна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка вільно володіє матеріалом.

Здобувачка має 8 одноосібних наукових публікацій за темою дисертації: 5 статей – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 3 публікацій, у яких додатково висвітлено наукові результати дослідження:

1. Марченко К.О. (2022). Формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 83, 180–183. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.83.31>

2. Татарко К.О. (2023). Сутність, зміст та компонентна структура виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів. Наукові записки «Серія: педагогічні науки» Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II та Комунального закладу вищої освіти «Ужгородський інститут культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, 3, 227–231. DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2023.03.227

3. Татарко К.О. (2024). Методи та прийоми формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, 14(31), 107–113. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2024.31.15>

4. Татарко К.О. (2024). Педагогічні умови формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих

вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 3 (75), 288–293 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-3-42>

5. Татарко К.О. (2024). Експериментальне впровадження методики формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»): журнал. 2024. 11 (45), DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-865-875](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-865-875)

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Желанова Вікторія В'ячеславівна – доктор педагогічних наук, професор, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, зауваження:

1. Підрозділ 1.1, заявлений авторкою як «Виконавська культура майбутніх артистів-вокалістів як науково-педагогічна проблема» має дещо хаотичний характер, його зміст присвячений термінологічному аналізу семантичних складників базового поняття дослідження й не дає цілісного уявлення про виконавську культуру майбутніх артистів-вокалістів як науково-педагогічну проблему.

2. Авторка дисертації у процесі викладу формувального експерименту подає етапи методики формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів та умови її впровадження суголосно компонентам структури досліджуваного феномену. Варто відзначити необхідність наскрізного представлення рівнів сформованості виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу, а також умов її ефективного формування.

3. У процесі презентації змісту формувального експерименту авторка зосередилась переважно на методах, варто було б розкрити і форми, що є доцільними у процесі формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів.

4. На нашу думку, потребує посилення аспект візуалізації матеріалу дисертації.

Кондратенко Ганна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, декан Факультету музичного мистецтва і хореографії, зауваження:

1. У параграфі 1.3. «Особливості формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу у вищих закладах освіти мистецького спрямування» варто було б більше уваги приділити розкриттю специфіки фахової підготовки майбутніх артистів-вокалістів відповідно до відмінностей манер академічного, естрадного, народного співу, а також більше зупинитися на визначенні підбору репертуару, як засобу формування виконавської культури.

2. Як дискусійне питання, вважаємо, що враховуючи специфіку мистецької освіти, доречніше би у визначенні педагогічної умови щодо організації «сприятливого психолого-педагогічного середовища», застосувати термін «сприятливого мистецького освітнього середовища», яке відображає особливості виконавської діяльності, комунікативну взаємодію викладача, студента і концертмейстера, індивідуальну форму заняття зі сольного співу, процес створення різних варіантів інтерпретації твору – як мистецького продукту з перспективою на сценічний виступ на публіці.

Овчаренко Наталія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет, завідувач кафедри музикознавства, інструментальної та хореографічної підготовки Факультету мистецтв, зауваження:

1. У роботі в п.п. 1.1 та в п.п 2.1 розглядаються поняття «метод», «методика», аналізується думки вчених щодо їх трактувань. На наш погляд, потрактування зазначеного поняття могло бути зосередженим тільки в п.п 1.1.

2. На стор. 45 здобувачкою визначено знання, які сприяють усуненню травм голосових зв'язок та покращення вокальної техніки, а саме: знання з фізіології, голосової анатомії, технік дихання. Робота набула б більшої вагомості, якби в перелік специфічних вокальних знань були включені знання, що теж впливають на розвиток вокальної техніки й усунення травм голосового апарату, як-от: знання про атаку звуку, звукоутворення і звуковедення, особливості резонування, положення гортані при співі, роботу артикуляційного апарату, основи гігієни голосу тощо.

3. У дисертації на стор. 47 зазначено, що виконавство виокремлює чотири різновиди інтерпретаційної діяльності – композиторську, редакторську, виконавську та музикознавчу. Виникає питання щодо взаємозв'язку виконавства і композиторської інтерпретації.

4. Дисертаційна робота містить ґрунтовний аналіз освітньо-професійних програм: 025.00.02 «Сольний спів», Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 025 «Музичне мистецтво» Південноукраїнського національного педагогічного університету імені Костянтина Дмитровича Ушинського, 025 «Музичне мистецтво», спеціалізація «Сольний спів», Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 025 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Естрадний спів» Університету Короля Данила. На наш погляд, робота набула б більшої значущості, якби аналіз вітчизняного досвіду щодо формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу в закладах вищої мистецької освіти було доповнено аналізом освітньо-професійних програм зарубіжних закладів освіти.

5. Робота містить 29 таблиць в основному тексті, що впливає на кількість сторінок основного тесту – 192 сторінки. Було б доцільним перенести частину таблиць у додатки.

Суколова Маріанна Анатоліївна – доктор філософії, доцент, Мукачівський державний університет, завідувач кафедри музичного мистецтва, заслужена артистка України, зауваження:

1.Розділ «Теоретичні засади дослідження проблеми формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу», а саме пункт «Виконавська культура майбутніх артистів-вокалістів як науково-педагогічна проблема», приділяє значну увагу історичному розвитку культури. Проте історичний аналіз переважає над дослідженням сучасних тенденцій формування виконавської культури вокалістів, таких як використання цифрових технологій чи онлайн-освіти. З метою забезпечення збалансованого підходу до аналізу даної проблеми варто доповнити розгляд історичного розвитку сучасними аспектами виконавської культури. Зокрема, доцільно висвітлити вплив інноваційних методів навчання, інтерактивних платформ та цифрових технологій на професійний розвиток вокалістів (с.32-51).

2.У тексті подано аналіз педагогічної культури (зокрема, концепції В. Сухомлинського, Т. Іванової, В. Буряка, Л. Гриньової), але відразу здійснюється перехід до виконавської культури без пояснення їхньої взаємозалежності. Доречно додати аналітичний блок, що пояснює, як педагогічна культура впливає на формування виконавської культури вокаліста, зокрема через освітні методики, професійне наставництво та психологічні аспекти розвитку (с.41).

3.У дослідженні представлено метод «Сам собі журі», але не розглянуто його структуру та механізми оцінювання власного вокального виконання студентами. Варто деталізувати критерії, за якими студенти оцінюють власний

концертний виступ, а також представити алгоритм систематичного самоаналізу та методи корекції вокальних помилок (аналіз аудіозаписів, порівняльний стильовий розбір, самостійне визначення зон для покращення техніки) (с.123-124).

4.У пункті 2.1. «Обґрунтування методики формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів на заняттях сольного співу» недостатньо детально розглянуто механізми інтеграції концертної діяльності у навчальний процес. Доцільно запровадити поетапну модель концертної практики: вибір репертуару, систематичний вокально-сценічний тренінг, аналіз виступів через аудіовізуальний метод та фахову експертну оцінку.

5.У тексті дисертації зустрічаються складні синтаксичні конструкції, що можуть ускладнювати розуміння. Деякі речення містять надмірне повторення термінів («формування виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів» використовується багаторазово без варіативності), а також канцеляризми (наприклад, «не вичерпує всіх аспектів розглянутої проблеми, що вказує на необхідність її подальшої розробки»). Доцільно, на наш погляд, використовувати синоніми або варіативні конструкції для уникнення надмірних повторень. Оптимізувати формулювання, зберігаючи наукову точність, але роблячи текст легшим для сприйняття.

Хоружа Людмила Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, завідувач кафедри теорії та історії педагогіки, побажання:

1. Тема актуальна та змістовна з огляду на сучасні вимоги до підготовки фахівців у вокальному мистецтві. Практичні навички залишаються пріоритетом формування професійної компетентності та виконавської культури майбутніх артистів-вокалістів. У зв'язку з цим пропонуємо ініціювати розробку та видання методичного практикуму, який сприятиме ефективній реалізації освітньо-професійної програми та підвищенню якості підготовки здобувачів освіти.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.084 присуджує ТАТАРКО Катерині Олександрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.084

 Людмила ХОРУЖА